

Mari Murtonen & Matti Lappalainen
 mari.murtonen@utu.fi, matti.lappalainen@utu.fi

Annikki Järvinen, Suomen ensimmäinen korkeakoulupedagogi

Suomen korkeakoulupedagogiikan, nytemmin yliopistopedagogiikan, juuret johtavat 1960- ja 1970-luvuille, jolloin yliopistoissamme järjestettiin ensimmäisiä korkeakoulupedagogisia koulutustilaisuuksia. Tuolloin sai alkunsa myös laajamittainen korkeakoulupedagogiikan edistämis työ, jonka yhtenä tuotoksena oli Korkeakoulupedagogisen koulutuksen suunnittelutoimikunnan komiteamietintö vuonna 1979¹. Toiminta oli erityisen aktiivista Tampereen yliopistossa, jossa Yhteiskuntatieteelliseen tutkimuslaitokseen perustettiin maan ensimmäinen korkeakoulupedagogiikan tutkimusassistentuuri. Tehtävään valittiin syksyllä 1967 vastavalmistunut psykologi Annikki Järvinen. Hän sai opastusta tehtäväänsä muun muassa rehtori Paavo Kolilta, joka oli vaikuttanut ryhmätyöskentelystä opetusmuotona USA:n vierailullaan.

Annikki Järvinen on yksi keskeisistä henkilöistä suomalaisen yliopistopedagogiikan kehityksessä. Hänen nimensä löytyy lähes jokaisesta alaa käsittelevästä mietinnöstä ja asiakirjasta 1970–1980-luvuilta. Tampereen yliopistoon perustettiin hänen toimestaan korkeakoulupedagoginen eli kope-työryhmä, joka on toiminut 1980-luvun alusta asti ja jossa on ollut jäseniä kaikista tiedekunnista. Järvinen toimi keskeisillä paikoilla korkeakoulupedagogisessa kehityksessä koko uransa alkuvuosikymmenten ajan. Hän seurasi tiiviisti myös oppimisteoreettista kehitystä ja käytti muun muassa ensimmäisenä Suomessa Ference Martonin kehittämää fenomenografista tutkimusmenetelmää. Vuoden 1979 komiteamietintöä lukiessa voi huomata, että silloiset pedagogiset ideat olivat hyvin edistyneitä: suuri osa tekstistä on täysin sovelluskelpoista tänäkin päivänä.

Korkeakoulupedagogiikan tutkimusassistentuurista Järvinen hakeutui 1970-luvulla juuri perustettuun suunnittelijan tehtävään lääketieteelliseen tiedekuntaan, jossa tavoitteena oli kehittää uuteen lääkäritutkintoon innovatiivisia opiskelumuotoja. Politisoituneen myrskyisästä ilmapiiristä huolimatta tiedekunnassa saatiin kehitettyä moderni opetussuunnitelma, joka oli nykyisen ongelmaperustaisen opetussuunnitelman alku. Järvinen toimi tämän jälkeen opetusministeriön lääketieteen opintojen suunnittelutoimikunnan suunnittelijana ja sihteerinä, ja hänellä oli myös valtakunnallisia koulutustehtäviä. 1970-luvun lopulla Järvistä alkoivat kiinnostaa lääketieteen opiskelijoiden tiede- ja ammattikäsitteet, ja tästä alkoi pitkäjänteinen seuranta tutkimus, josta lopulta syntyi Järvisen väitöskirja. Sitä seurasi viiden vuoden työ terveydenhuollon opettajankoulutuksen lehtorina, ja tutkimusteemaksi nousi reflektiivinen ammattikäytäntö. Vuosina 1989–1991

Järvinen toimi Jyväskylän yliopiston korkeakoulututkimuksen osaston johtajana. Tämän jälkeen Tampereelle palattuaan hän järjesti korkeakouluopetuksen ensimmäisen kansainvälisen laadunarvioinnin konferenssin Tampereella 1995. Järvisen tutkimusteemat suuntautuivat 1990-luvun kuluessa vielä vahvemmin aikuisopiskelijoihin ja työelämään, ja näiden teemojen parissa hän työskenteli eläköitymiseensä eli vuoteen 2005 saakka.

Annikki Järvistä haastattelivat keväällä 2014 Matti Lappalainen ja Mari Murtonen. Lähteenä on käytetty myös Annikki Järvisen jäähyväisluentoa 1.9.2005.

Mari Murtonen toimii yliopistopedagogiikan yliopistotutkijana Turun yliopistossa sekä Yliopistopedagogiikka-lehden päätoimittajana. Matti Lappalainen on johtava suunnittelija Turun yliopiston Yliopistopedagogiikan yksikössä.

¹ KM (1979). *Korkeakouluopettajien pedagoginen koulutus*. Korkeakoulupedagogisen koulutuksen suunnittelutoimikunta. Komiteamietintö 1979:24.